

HEDEGÅRD
FRISKOLE

*”(Den første)
læsning og
gode råd”*

For os er læsning... ...mange ting.

Det at læse er en kompleks færdighed, som består af mange delelementer, som sættes sammen til et samlet hele i løbet af elevens skoletid. På Hedegård Friskole er målsætningen for læseundervisningen, at eleverne udvikler sig positivt i retning mod, at de - når de forlader Hedegård Friskole - kan betragtes som aktive og reflekterede læsere.

Når vi snakker om at læse tekster, så forstår vi tekster som både traditionel tekst og multimodal tekst. Det vil sige tekster, som også kan bestå af lyd og billeder.

Læsning er et "et hele", der udgøres af flere delkomponenter: **Den fysiologiske del, sprogforståelsen og læseforståelsen.**

Den fysiologiske færdighed er den færdighed, hvor forholdet mellem bogstav og lyd afkodes.

Sprogforståelse og læseforståelsen er den del af læsningen, som tilsammen giver eleven mulighed for at til egne sig viden. **Læseforståelsen** er nøglen til, at læseren kan få mening ud af det der læses og at teksterne kan være en kilde til viden, sansnin-

ger, oplevelser og fantasi. **Sprogforståelsen** handler fx. om elevens viden om grammatik, ordforråd og sprogbrug og deres kendskab til forskellige teksttyper og genrer.

Hedegård Friskoles læsesyn hviler på **to teoretiske grundsyn** og blander delelementer fra begge teorier. Således opfatter vi og arbejder vi ud fra en forståelse af, at læsning dels er en færdighed, hvor eleven arbejder sig fra **sprogets mindre delkomponenter til en helhedsforståelse og samtidig** betragter vi sproget og læsning som en grundlæggende social praksis, hvor vi gennem kommunikation - med hinanden og tekstverdener - får en vej til indsigt, oplevelse og erkendelse.

Det betyder i praksis, at vi ved den første læseindlæring både arbejder med det skrevne sprogs delelementer - det er for eksempel bogstav-lyd-forhold, stavelsesklynger og meget mere og med **gennem en naturlig nysgerrighed for at bruge sproget som kommunikationsmiddel** og gennem genkendelse og anvendelse af sproget kan opdage, hvordan det at læse og skrive bruges til at kommunikere med andre omkring os. På den måde så højnes elevernes motivation og gåpåmod for nysgerrigt at dykke ned i læsningen. Både motivation, selvværd og erfaring er nemlig alle en vigtig ingrediens i læseindlæringen.

Du kan læse mere om skolens læsesyn og læse hele handlingsplanen på skolens hjemmeside.

På Hedegård Friskole ønsker vi at give alle vores elever den bedst mulige start på den selvstændige læsning og gennem deres skolegang sikre, at de udvikler sig.

Det sker både i samarbejde med de andre elever og læreren, men forældre spiller også en aktiv rolle og I forældre får på de første forældremøder information om den første læsning og hører her om og lærer mere om læsesyn og undervisningen heri. Gennem hele dit barns skolegang er du en vigtig medspiller, som vi forventer også hjælper til med at læsningen vedligeholdes derhjemme - selvfølgelig på forskellige måder alt efter dit barns alder.

Som forældre til et barn, som er i gang med at lære at læse, så er der nogle gode råd til, hvordan du kan hjælpe dit barn derhjemme - dem kan du finde heri hæftet på de næste sider, ligesom der er et kort overblik over, hvad og hvordan vi arbejder med læsning på de forskellige klassetrin.

Læs 15-20 min 5 dage i ugen: Man lærer at læse ved at læse. Og man holder sine læsekompetencer ved lige ved at læse.

Sådan kan du hjælpe dit barn i den første læsning

Vi har samlet en række gode råd til, hvordan du kan hjælpe dit barn, når han eller hun skal i gang med at lære at læse, så det understøtter den læseindlæring og træning de møder i skolen.

Gode råd, når du læser med dit barn.

- Lad dem være med til at vælge bogen. Gå også gerne på biblioteket med dem og find gode bøger sammen.
- Sæt jer tæt sammen, så I begge kan kigge i bogen og se de ord, du læser.
- Snak om eller genfortæl hinanden handlingen i bogen.
- Forklar de ord, barnet ikke forstår.
- Lad dem finde og fortælle dig om de bogstaver og ord, som de kan genkende i teksten.

Gode råd, når dit barn læser for dig.

- Hvis dit barn ikke kan læse et drilsk ord, så tal evt. om hvilke læseugler, der kan bruges som hjælp eller læs ordet højt for barnet
- Afbryd ikke deres læsning, når eller hvis de læser forkert – kun hvis fejlen ødelægger selve forståelsen af historien.
- Det er vigtigt, at man roser og opmuntrer.
- I må gerne læse bøgerne flere gange.

Dit barn lærer lettere at læse når....

- I taler sammen om det, I oplever eller ser på "jeres vej"
- Du lytter til dit barns oplevelser.
- I leger med rim og remser.
- I spiller forskellige slags spil.
- I tegner og skriver små sedler til hinanden.
- I husker, at skrivning også er en del af det at lære at læse. Vis interesse, når dit barn skriver noget. I kan fx. lade jeres barn skrive små historier og bøger, om noget I har oplevet, skrive postkort eller små breve, skrive ønskesedler eller indkøbssedler.

Trin for trin

KLASSETRIN	INDHOLD
Indskoling	Læsebånd: Vi læser 20 min hver dag. I den allerførste læsning foregår det som højtlesning, men senere læser eleverne selv i små letlæsningsbøger, så de trænes i afkodning.
Indskoling	Læsevenner: Vi har læsevenner både i klassen og i andre klasser. Målet er <i>Målet er at skabe en hyggestund omkring læsningen og at opleve de mange spændende, fantastiske fortællinger der findes i bøgernes verden – sammen.</i>
Indskoling	<i>Sprogets mindste delelementer: Det er målet, at eleverne lærer, at: Kunne de tre alfabeter (lyd, form og navn), skelne mellem vokaler og konsonanter, opdele lydrette ord i fonemer, de enkelte lyde, samt at skelne lyde og sætte disse sammen til nye ord</i>
Indskoling	Læse- og skriveværksteder Disse kan fx. være læse stafetter, hentediktat, find ord i ord, læs og lær, skriv små historier/bøger (børnestavning).
Indskoling	Læsestrategi Vi bruger læseugler, så eleverne bliver bevidste om hvilke strategier, de kan bruge i deres afkodningsproces og kan tale om strategierne i et fælles sprog med både klassekammerater og lærerne.
Indskoling	LUS (læseudviklingsskema). Eleverne LUSES efterår og sommer. LUS-skemaet er et evalueringsværktøj vi anvender i forbindelse med evaluering af den enkelte elevs læsning og med henblik på fastlæggelse af nye mål for læsning. LUS-skemaet anvendes i forbindelse med undervisningen, hvor læreren lytter til elevens læsning for at afgøre, hvor eleven befinder sig i sin læseudvikling og kan dermed danne grundlag for det videre læse arbejde.
Indskoling	Screening af lyd- og bogstavsgenkendelse
Mellemtrin	Læsebånd: Vi læser 20 minutter hver dag med fokus på at øge læsehastigheden, elevernes evne til at tænke over og anvende det læste, samt at præsentere eleverne for forskellige genrer.

KLASSETRIN	INDHOLD
Mellemtrin	Læsevenner: Eleverne har læsevenner fra andre klasser og der lægges - udover den gode og hyggelige læseoplevelse - vægt på, at eleverne oplever at kunne hjælpe hinanden i læsningen.
Mellemtrin	Læsestrategi: I 3. klasse anvender eleverne fortsat læseuglerne som støtte ved behov. I løbet af mellemtrinnet vil arbejdet med læsestrategi ske med større fokus på at lære specifikke strategier at kende og kunne anvende dem i deres læsning.
Mellemtrin	Læse- og skriveværksteder: Der arbejdes med den skriftlige fremstilling og med grammatik. Arbejdet hjælper eleverne til et bedre og mere indgående genrekendskab, som også understøtter læsningen.
Mellemtrin	LUS. Eleverne luses i 3. klasse og i 4. og 5. klasse om efteråret eller efter behov.
Udskoling	Læseband: Vi læser 20 min hver dag med fokus på den automatiserede læsning og på læseoplevelser i mange forskellige genrer. Det kan også være faglig læsning med fokus på læseformålet.
Udskoling	Ugentlig læsetime, hvor vi har målrettet instruktion og anvendelse af læsestrategier, metde, teknik og hukommelsesstrategier, således at eleverne kender forskellige strategier og kan vælge og tilpasse strategi til læseformål (Fx. Orienteringslæsning, skimmelæsning mm.)
Udskoling	Arbejde med forskellige teksttyper og genrekendskab i både danskfaget og andre fag, så eleverne præsenteres for forskellige tekstgenrer, kontekster, fagsprog, ord mm.
Udskoling	Fælles sprogbrug om og italesættelse af, hvordan eleverne anvender læseteknik og strategi i forskellige sammenhænge.
Udskoling	Ugentlig grammatik og sprogtime, hvor der er fokus på stavning, syntaktisk og semantisk viden, samt på udvikling af ordforråd og sprogforståelse.
7. og 8. klasse	Træning af læseprøver

